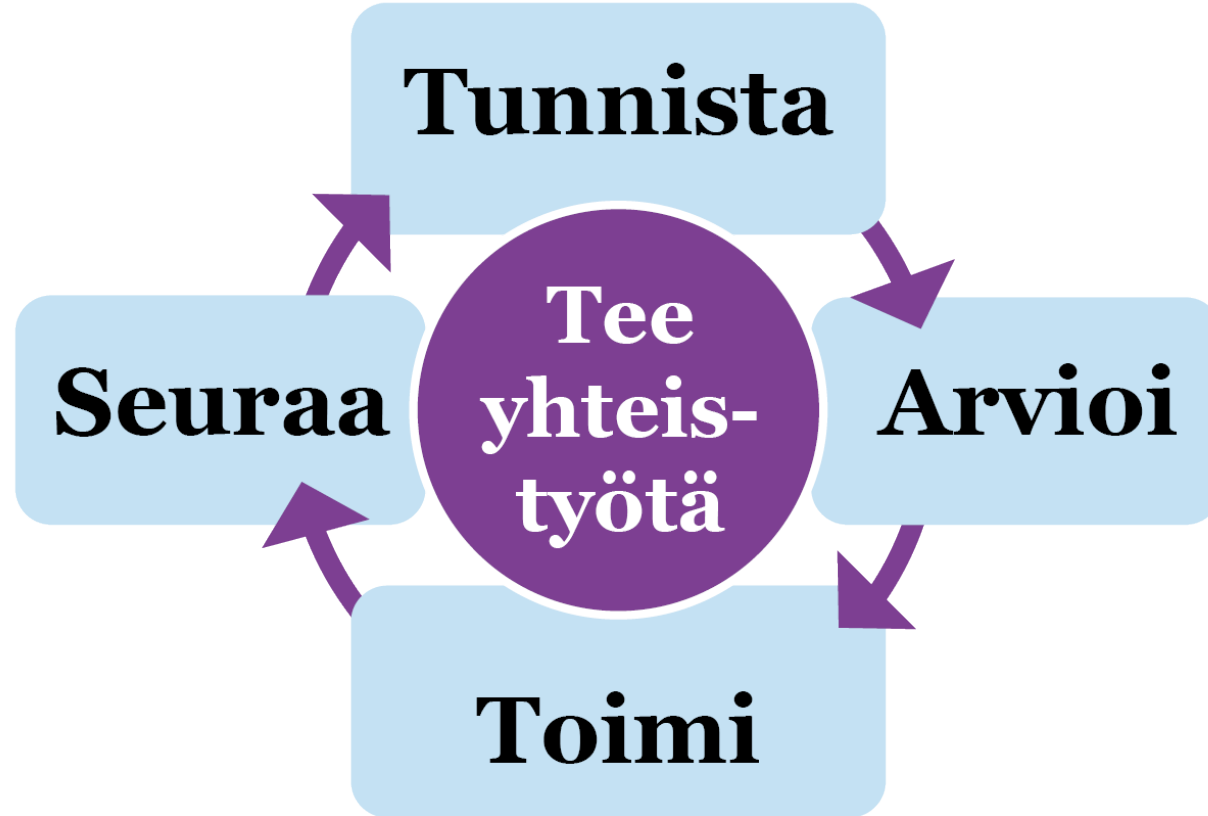

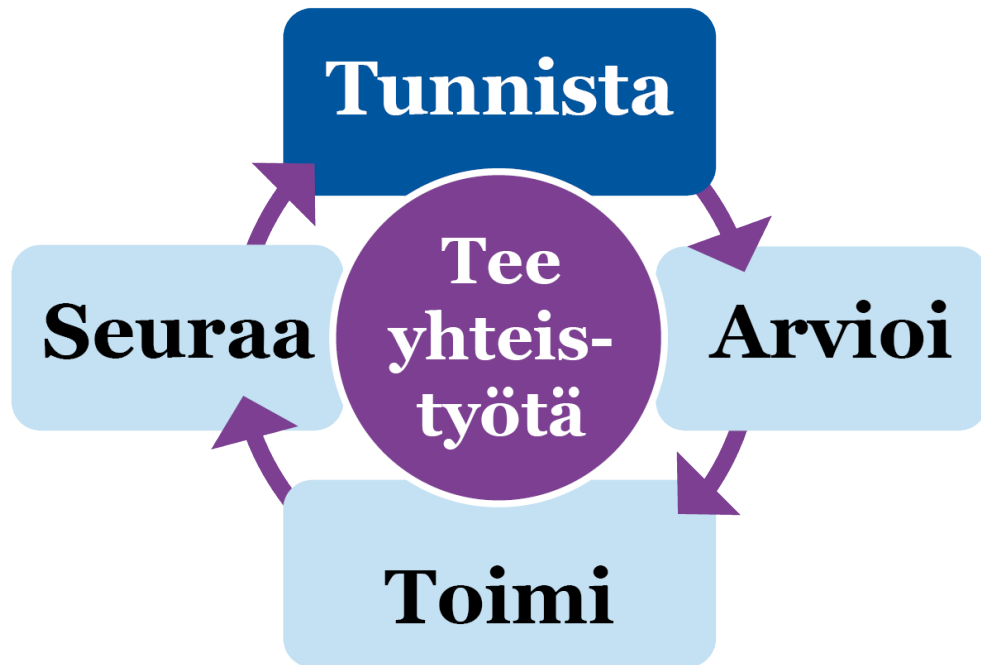
Työnantajan lakisääteiset velvollisuudet väkivaltatilanteiden ehkäisemisessä

Tarkastaja Anne Myyryläinen,
työsuojelun vastuualue

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Työväkivallan uhka tulee tunnistaa ja pyrkiä ennaltaehkäisemään

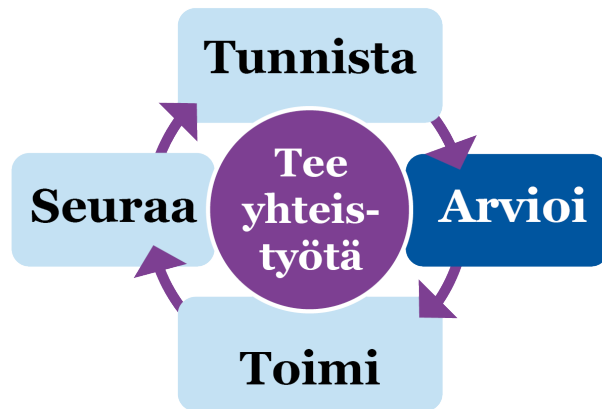

- Työtapaturmien ja psykososiaalisen kuormituksen näkökulmien huomiointi.
- Arvioinnin tukena käytetään erilaisia tietolähteitä: kyselyt, ilmoitustilastot, henkilöstön haastattelu, kehityskeskusteluista saatua tieto yms. Arviointi ei voi olla "mutu-tuntuman" varassa!
- Koko henkilöstö / kaikki työpaikalla työskentelevät huomioitava.
- Erilaiset työolosuhteet, työvuorot, työntekemisen muodot, yksintyöskentely yms.
- Työterveyshuollon terveydellisen merkityksen arviointi – vaara tai haitta työntekijän terveydelle.

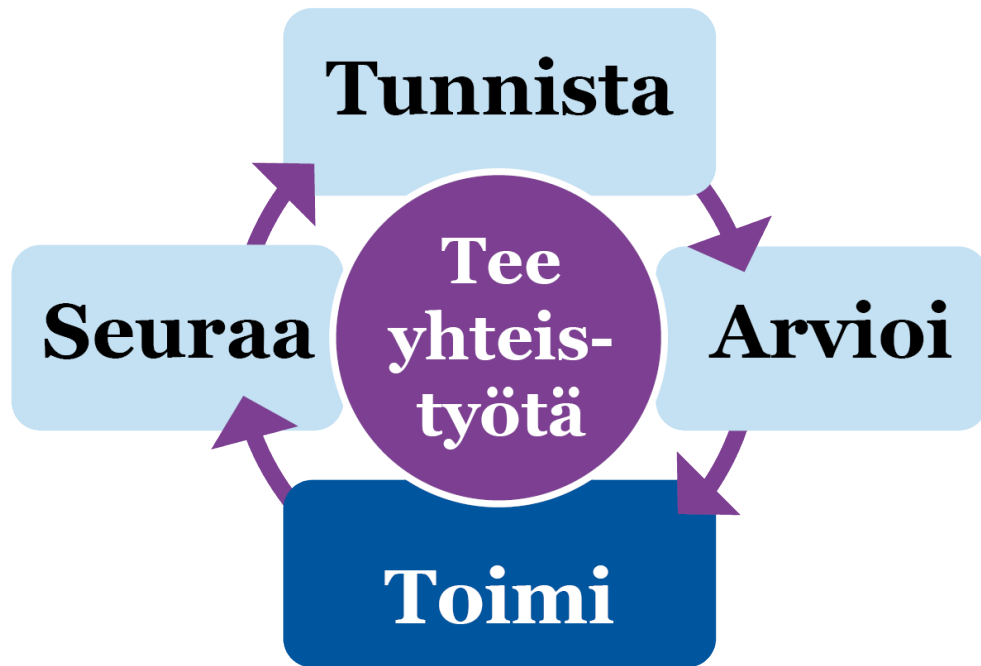
Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Kattava, järjestelmällisesti tehty ja ajan tasalla oleva vaarojen selvittäminen ja arviointi

- Väkivallan uhan arvioinnissa ei liian suurta painoarvoa pelkästään sattuneiden tilanteiden valossa tarkastelulle.
- Onko työpaikalla huomioitu myös ulkoinen väkivallan uhka, turvallinen poistuminen työyksiköstä, työntekeminen muualla kuin kiinteässä työpisteessä tms.
- Vaarojen selvityksen ja arvioinnin päivittäminen sattuneiden tilanteiden jälkeen. Prosessien tarkastelu: Miten olisi voitu toimia toisin? Mitä opittiin? Miten toimintakäytäntöjä tms. tulisi muuttaa?
- Mikä on turvallisuustilanne nyt – mikä sen pitäisi olla – mihin halutaan pyrkiä?

Työväkivaltaa voidaan ennaltaehkäistä ja hallita

- Työntekijöiden riittävä ja kattava perehdytys, opastus ja koulutus.
- Menettelytapaohjeet (työturvallisuuslaki 27).
- Rakenteelliset ja tekniset ratkaisut.
- Vartiointi ja järjestyksenvalvonta.
- Rahan ja arvokkaan omaisuuden käsittely ja säilytys.
- Turvalliset työasut ja jalkineet, henkilönsuojainten tarpeen arviointi.
- Turvallinen liikkuminen työkohteisiin, poistuminen työpaikalta.

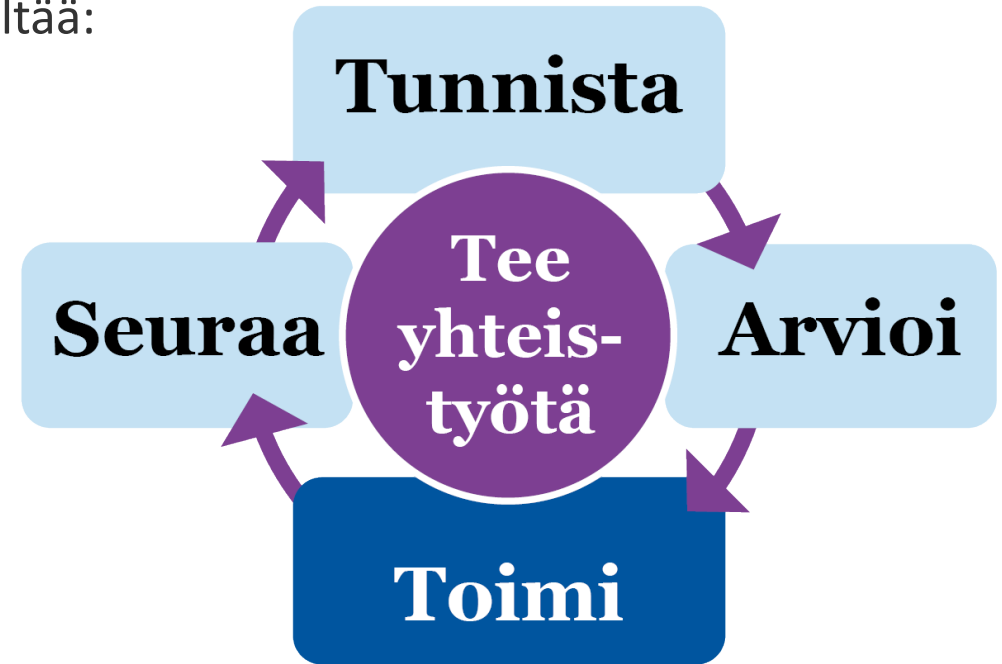

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Väkivallan uhan menettelytapaohjeet

Jos työpaikalla väkivallan uhka on ilmeinen, siellä on oltava selkeät ohjeet väkivaltatilanteiden varalta. Ohjeiden tulisi sisältää:

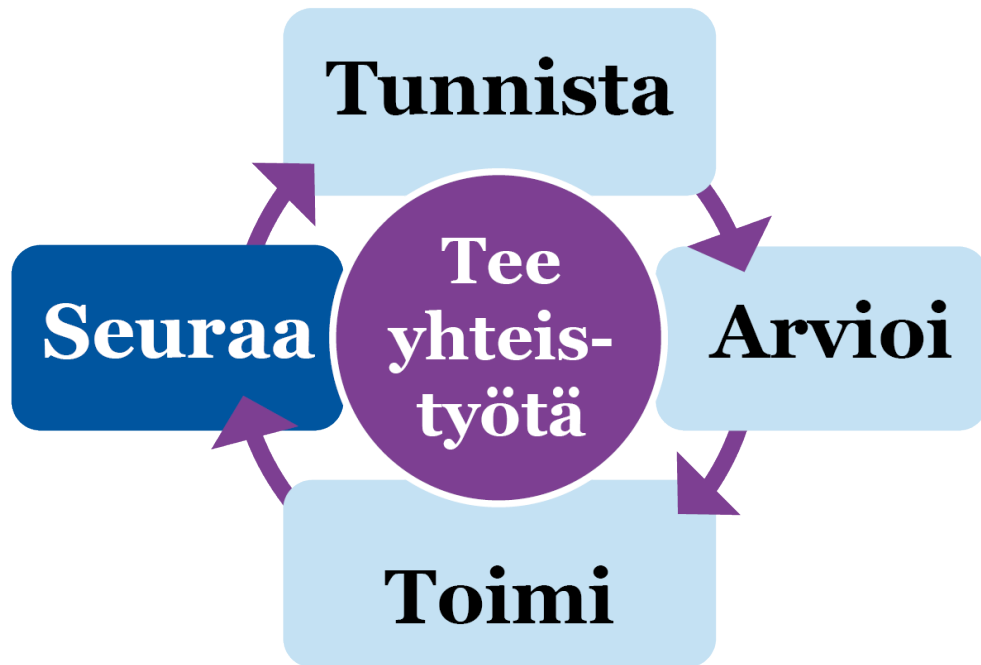
- **kuvaus** uhkaavien tilanteiden ilmenemismuodoista (konkreettisella tasolla)
- **toimintaohjeet ja -mallit** etukäteen kartoitettujen vaaratilanteiden varalta – **myös ohjeet, miten tilanteissa ei tule toimia** (esim. rahan käsittely, poistuminen yksin työpaikalta)
- **toimintaohjeet ja -vastuut, kun** väkivaltatilanne tai sen uhka on **tapahtunut**, kuten
 - välitön ensiapu uhrille ja toimittaminen hoitoon
 - tarvittaessa ilmoitus poliisille ja työsuojeluviranomaiselle
 - jälkihoidon organisointi
 - tapahtuneen jälkiselvitys: onko mahdollisesti tarvetta korjaaville toimille.

Ulkopuolisten yritysten (kuten vuokrayritysten) työntekijöiden työturvallisuuden huomiointi (TTurvL 49 §)

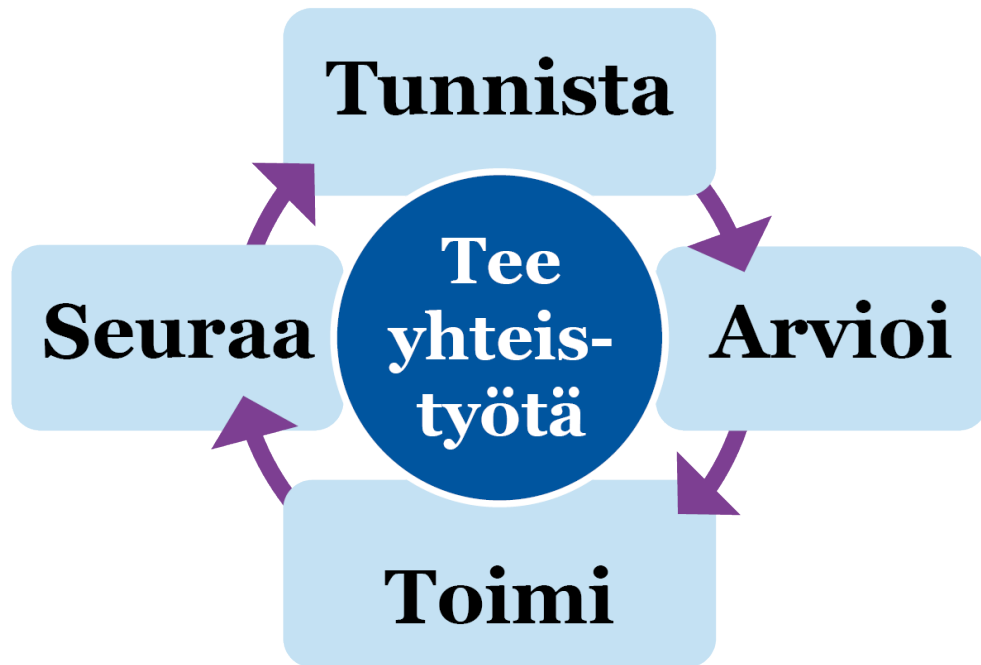
- Ulkopuolisille työntekijöille annetaan myös **riittävät ohjeet** väkivallan uhan välttämiseksi juuri kyseisessä työyksikössä.
- **Turvallisuusjärjestelyt**, kuten hätäpoistumisreitit, on huomioitu kyseisissä työtehtävissä.
- **Avun hälyttämiseen** tarkoitettujen laitteiden järjestäminen työyksikössä myös ulkopuolisten yritysten työntekijöiden käyttöön.
- Työnantajan tulee varmistaa, että työyksikössä käyville ulkopuolisen työnantajan **työntekijöille on myös annettu ajantasainen koulutus** väkivallan uhan hallintaan (mikäli väkivallan uhka työyksikössä tehtävässä työssä on arvioitu ilmeiseksi).

Työolosuhteiden, väkivaltatilanteiden ja kuormituksen seuranta

- Uhkatilanteiden ilmoitus- ja seurantajärjestelmä.
- Uhkatilanneilmoitusten käsittely.
- Turvajärjestelmien toimivuus, työolosuhteet kunnossa.
- Noudatetaanko työnantajan ohjeita, onko ohjeissa puutteita?
- Onko väkivallan uhka tai siitä aiheutuva psykososiaalinen kuormitus vähentyneet?
- Miten muuttuvat työolosuhteet huomioidaan?
- Onko tarvetta lisätoimille?
- Toteutetaanko työterveyshuollon toimenpidesuosituksia?

Työterveysyhteistyö ja työsuojelun yhteistoiminta

- "voimavarojen yhdistäminen" – yhteinen päämäärä
- työterveyshuollon tärkeä asiantuntijarooli
- työpaikkaselvitys – terveydellinen merkitys
- seurantatilastot
- terveystarkastukset
- kokonaisnäkemys terveyshaitoista
- toimenpiteiden toteuttaminen yhteistyössä.
- Työsuojeluhenkilöstön tai henkilöstön edustajien kanssa yhteistyö – ajantasainen tieto käytännön työstä, toimivista ratkaisuista, kehittämiskohteista yms.

Työnantaja – Varmista, että asiat ovat kunnossa!

- **Laadi** selkeät ja yksinkertaiset menettelytapaohjeet
- **Perehdytä** henkilöstö ohjeisiin ja **opasta** toimimaan sekä uhkatilanteiden välttämiseksi että uhkatilanteissa.
- **Valvo**, että annettuja ohjeita noudatetaan.
- **Järjestä** työympäristö turvalliseksi. **Huomioi** hälytyslaitteet, avun saanti, kalusteiden ja laitteiden sijoittelu, näkyvyys ja poistumistiet.
- **Käytä apuna** työterveyshuoltoa ja tarvittaessa muita asiantuntijoita.
- **Testaa ja harjoittele.**
- **Huolehdi**, ettei työtä tehdä yksin, jos väkivallan uhka on ilmeinen. Huolehdi myös, että työntekijällä on mahdollisuus yhteydenpitoon ja avun hälyttämiseen mikäli työntekijä työskentelee yksin.
- **Luo** jälkipuinti- ja hoitojärjestelmä väkivaltatilanteen kokeneille.
- **Laadi** seurantajärjestelmä.
- **Ilmoita** työväkivallasta aiheutuneista vakavista työtapaturmista.

Työntekijä, muista että myös **sinulla** on vastuu työpaikkasi työturvallisuudesta

- **Perehdy** työväkivallan uhan menettelytapaohjeisiin ja **noudata** niitä. Jos ohjeet ovat epäselvät tai puutteelliset, ilmoita siitä työnantajallesi.
- **Harjoittele** vaaratilanteissa toimimista. Toimi annettujen ohjeiden mukaisesti.
- **Ilmoita** puutteista turvallisuusjärjestelyissä tai työolosuhteissa. Ilmoita työnantajallesi, jos et ole saanut riittävästi tietoa siitä, miten väkivallan uhkatilanteessa tulisi toimia.
- **Ilmoita** puutteista avun saannissa tai turvallisuusjärjestelyissä.
- **Raportoi** väkivalta- ja uhkatilanne työnantajan ohjeiden mukaisesti. Kerro siitä aina myös esimiehelle ja työsuojeluvaltuutetulle.
- **Ota puheeksi** työnantajasi kanssa työväkivallan uhan aiheuttama psykososiaalinen kuormitus.

Aluehallintovirasto
Työsuojelu